

άρθρο
του **ΝΙΚΟΥ**
ΒΕΤΤΑ*

*Γενικού διευθυντή
του IOBE και
καθηγητή στο
Οικονομικό Πανεπι-
στάμιο Αθηνών

Περί ανάπτυξης

■ **ΘΑ ΓΥΡΙΣΕΙ** η οικονομία στην ανάπτυξη και τότε; Η αγωνία αυτών που δεν βρίσκουν εργασία τα τελευταία χρόνια ή βιώνουν μεγάλη μείωση των εισοδημάτων και των αποταμιεύσεών τους, δηλαδή ουσιαστικά όλων όσοι ζουν σε αυτή τη χώρα, συναγωνίζεται πια την απαισιοδοξία ότι η ελληνική οικονομία δεν μπορεί να αποκτήσει χαρακτηριστικά που θα της επιτρέψουν σύντομα να αλλάξει ρότα.

ΒΕΒΑΙΑ, η οικονομία σταδιακά εξισορροπεί, προσπαθώντας να επουλώσει τις πληγές από την παραλίγο άτακτη χρεοκοπία του περασμένου Ιουλίου. Ομως κυριαρχούν και πάλι κινήσεις τακτικής, μάχες οπισθοφυλακής και απροθυμία αναζήτησης συναινέσεων. Έτσι, οι φιλοδοξίες της πολιτικής αναγκαστικά περιορίζονται στο αν θα υπάρξει μια βραχυπρόθεσμη αύξηση των εισοδημάτων, άσχετα με το πώς αυτή θα έρθει και το αν θα είναι μη διατηρήσιμη.

ΠΡΑΓΜΑΤΙ, μια θετική τάση αναμένεται για το δεύτερο μισό του έτους, κυρίως ως αποτέλεσμα εισροής πόρων στο πλαίσιο της συμφωνίας. Ομως η φιλοδοξία κανενός δεν επιτρέπεται να εξαντλείται στο να υπάρξει μια προσωρινή και οριακή ανάσχεση της ύφεσης. Είναι απαραίτητο να δρομολογηθούν γρήγορα υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης, ώστε σε βάθος δεκαετίας να έχει απαλειφθεί σημαντικό μέρος της ύφεσης που βιώνουμε από το 2008.

ΟΜΩΣ στην πράξη αγνοείται για μια ακόμη φορά το πώς αναπτύσσονται συστηματικά οι οικονομίες. Σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα, απαιτείται αξιοπιστία της πολιτικής, ώστε ο καθένας να υπολογίζει ότι οι αβεβαιότητες σταδιακά θα μειώνονται. Μεσοπρόθεσμα, πρέπει να υπάρχει λειτουργία των θεσμών σε υψηλό επίπεδο αξιοκρατίας, διαφάνειας και ανεξαρτησίας (που φυσικά δεν συμβιβάζεται με τη συγκέντρωση όλων των αποφάσεων σε ένα, έτσι και αλλιώς, αναποτελεσματικό κράτος) και υποστήριξη της καινοτομίας και του ανθρώπινου κεφαλαίου (που φυσικά δεν μπορεί να συμβεί με εσωστρεφή και οπισθοδρομική λειτουργία των πανεπιστημίων). Τα διλήμματα ήταν ξεκάθαρα ήδη από την αρχή της κρίσης, αλλά, καθώς το εξωτερικό περιβάλλον εξακολουθεί να εγκυμονεί κινδύνους, πρέπει η πολιτική να προχωρήσει αποφασιστικά.